

SILNA KORUPCIJA V ZVEZNEM VETERANSKEM URADU RAZKRITA.

J. H. Mortimer je razodel, kako je prišel do stavne pogodbe, čeprav je bil ponudnik njegovega tekmeča za \$27,800 nižji.

TAKRATNI RAVNATELJ VETERANSKEGA URADA JE PREJEL NED \$32,000 PODKUPNINE.

Washington, D. C. — Pred senatskim preiskovalnim odsekom je bilo povedano, da je vladala veličanska korupcija v veteranskem uradu, ko je šlo za oddajanje gradnje veteranskih bolnišnic.

Takratni predstavnik in zastopnik čikaške tvrdke Thompson — Black Co. Elias H. Mortimer je bil za pričo.

Kakor je ta izpovedal, je "posodil" takrat, ko se je potegoval za gradbeni kontrakt za sezidavanje veteranske bolnišnice, tedanjemu ravnatelju Charlesu R. Forbesu \$5,000. Ob neki drugi priliki mu je "posodil" \$1000 ali \$1,500. Teža denarja pa Forbes do danes še ni vrnil.

Nadalje je James Black kot član čikaške stavbinske tvrdke povedal Mortimerju, da je njegov sodružnik J. W. Thompson "posodil" Forbesu v celem okoli \$32,000.

Mortimer je tudi izpovedal, da je plačal Forbesu stroške za razne vožnje po deželi. Ta potovanja so bila službena in neslužbena.

Štiri ure je Mortimer pripovedoval svojo zgodbo v zvezi s korupcijo v zveznem veteranskem uradu. Odsekova zveza je bila nabito polna. Povest je bila prepletena z raznimi anekdotami o pijančevanju, katerih se je vdeležil Forbes v družbi z Mortimerjevo ženo, njimi samim in drugimi. Te gostije in ta pijančevanja so se vršila po raznih mestih. Bila so v Washingtonu, Atlantic City, Philadelphiji, New Yorku, Chicagu in San Franciscu.

Višek so dosegle tiste gostije in orgije v Hayden Lake, Idaho. Ko se Mortimer naveličal tega življenja po orgijah v Hayden Lake, se je vrnil po prepričanju Forbesa v Spokane. Ker pa je Mortimer izjavil, da je bil tisti prepričanje o osebnega značaja, ni odsek zahteval od nje podrobnosti.

Do prepričanja je prišlo zopet na povratku na vzhod in pa v hotelu Waldorf-Astoria v New Yorku.

STAVBNI DELAVCI BODO ZAPOBLENJI CELO ZIMO.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Približno en milijon organiziranih stavbnih delavcev je sedaj zaposlenih v Združenih državah s primeroma višjo plačo, kakor je kdajkoli bila v tej industriji. Tako poroča John H. Donlin, ki je predsednik stavbinskega departamenta v Ameriški delavski federaciji.

On napoveduje popolno zaposlenost pod ugodnimi razmerami celo zimo.

Fašistovski teror na Finskem.

Stockholm. — (Fed. Press.) — Finski belogardisti-fašisti zahtevajo, da se imajo uničiti vse delavske strokovne unije v deželi. Fašisti napadajo tudi nazadnjaško socialdemokratsko stranko. Edini komunistični poslanec v parlamentu Pulkinen je bil izključen iz zbornice in stranki je prepovedano udeležiti se prihodnjih volitev. Ville Harien, glavni urednik lista "Sommén Tynikes", je bil vržen v zapor.

Grški vstaji se niso odnehali.

Atene, 25. okt. — Bojevanje med vstajni in vladnimi četami se danes nadaljuje v severni Grčiji. Pri Tripolici je bila bitka s pristali generala Metaxasa, ki je še na prostem, toda vstaji so bili tepeni. Predsednik vlade Gonatas je izjavil na javnem shodu, da čaka voditelje upora stranske kazni, toda vlada bo usmiljena s "zapeljivimi pristaji."

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Silno korupcijo so odkrili v vodstvu zvezne bolnišnice za invalide v Washingtonu. Dr. Mayo je izjavil na kongresu zdravnikov v Chicagu, da je petina človekove volje deluje. Automobilski magnat Ford strahuje svojo predsedniško kandidacijo v republikanskem in demokratskem taboru.

Oklahomski guvernir je dobil od sodišča začasni "injunction" proti legislaturi.

Inoseststvo.

Zmecnjave v Nemčiji se nadaljujejo. Stresemann se je podal delavcem. Komunistična revolva v Hamburgu je potlačena. Krvavi boji v Porenju. Splošna stavka tiskarjev v Berlinu.

Ruski sovjeti so poslali šivila na Sakonsko.

Nemška vlada je poslala novo noto reparacijski komisiji.

Boji v vstaji na Grickem še niso končani.

Rumunski fašisti "odkrijejo" boljševiške zarote.

FORDOVA KANDIDATURA.

Škiciranje pripravljane konferenec, ki jo priredijo Fordovi klubi v Detroitu v prvi polovici meseca decembra, je zbudilo veliko senzacijo.

FORDA SMATRAJO SEDAJ POLITIČNI KROGI ZA ZREVEGA PREDSEDNIŠKEGA ASPIRANTA.

Washington, D. C. — Henry Ford je resen predsedniški aspirant in ljubimkuje z vsemi strankami glede na nominacijo, kakor pravijo politikarji, ki so govorili z njim v teku zadnjih štirinajstih dni.

Kakor izgleda, je Ford pripravljen sprejeti nominacijo od strani republikanske, ali pa demokratske stranke. In če bi se to ne zgodilo, potem bi vpošteval nominacijo od strani tretje stranke. Njegova odločitev bi v zadnjem slučaju bila odvisna od tega, kakšne šanse bi se mu kazale za izvolitev. Njegovi najbližji prijatelji pa menijo, da bi sprejel nominacijo od katerekoli strani, ker zadržno veruje v zvezo svoje usode.

Ford je že izbral nekaj članov pomožnega štaba, ki ga misli privedi v Washington, če bi bil izvoljen. Že raznim mozem je obljubil, da jih imenuje za vodilne uradnike v svojem kabinetu. Nekateri izmed teh so člani Fordove tovarniške organizacije. Med temi je tudi glavni Fordov tajnik Liebold. Ali kolikor je doleže znanega, ni še Ford določil svojih izvoljenec vladnih služb.

Načrti, ki so jih objavili Fordovi pristaji začetkom tega tedna, so zbudili veliko senzacijo med političnimi krogi. Fordovi klubi so namreč sklicali v Detroit konferenco, na kateri bodo določili čas in kraj za Fordovo konvencijo.

O Fordu pravijo republikanski voditelji, da je bil, kakor je to neki sam zatrnil, vedno republikanec in da ni on sam odgovoren za demokratsko nominacijo, ko je šlo za senatski sedež l. 1918. Ford se sedaj baje poteguje le za republikansko predsedniško nominacijo.

Po zatrditvi demokratskih voditeljev pa je bil Ford do l. 1918, republikanec, ali sedaj ga ni smatrati niti za demokrata, niti ne za republikanca. Pripravljen pa je sprejeti nominacijo od strani demokratske, ali pa od strani republikanske stranke. Tisti demokrate, ki obožujejo in obdružujejo Forda, pravijo, da je Ford edini mož, ki bi mogel privedi demokratsko stranko do zmage na prihodnjih predsedniških volitvah. In če bi prišlo na demokratski konvenciji do zastanka v glasovanju, bi bilo prav dobro in pametno, če bi imenovala konvencija Forda za kompromisnega kandidata.

Med McAdoojevimi pristaji vlada sedaj veliko razburjenje, ker prihaja čedalje več glasov,

LE PETINA ČLOVEKOVE VOLJE RAZVITA, PRAVI DR. MAYO.

Sila človeške pameti je doslej nadomestila samo četrtino starejših oblik nezavedne živčne kontrole.

MALI DROB JE ZDRAVEJŠI OD VELIKEGA.

Chicago, Ill. — Čeprav je človek zelo zaveden, se zaveda le četrtine tega, kar dela njegovo telo. Tri četrtine energije, ki je ustvari jed in arak, kar oboje višje človek, je porabljen, ne da bi se človek zavedal tega.

To, da ni možganska sila dvignila človeka niti nad nižje živali, čeprav meni, da ga je, je hotel povedati dr. William J. Mayo s slovite Mayojeve klinike v Rochesteru, Minn., na konvenciji Ameriškega kirurškega kolegijsa v sredo zvečer.

Sila človeške pameti ni dosegla nadomestila niti četrtine starejših oblik nezavedane živčne kontrole, je dejal omenjeni zdravnik. Človekova volja je učinkovala le peti del. Gotovo dostikrat nepravilno pojmovane bolečine so posledica tega, da poizkuša zavedna pamet dobiti kontrolo nad nezavedno.

"Gotovo telesne mišice, ki nimajo nikakršnih prog, sodijo med najzanimivejše in najvažnejše telesne sestavine," je rekel dr. Mayo. "Te mišice igrajo veliko vlogo v gibanju in imajo to lastnost, da se morejo kontrolirati same. Le malo telesnih sestavin ima to lastnost."

Naj človek se tako misli, ne more nikoli toliko misliti, da bi mogel prisiliti želodec primerno skrbeti za hrano, ki jo živa. Proces prebavanja kontrolirajo tiste brezraznamne mišice.

"Ko gre hrana v trebuh, je človek ne more več kontrolirati svoje volje," je izjavil govornik. "Način, kako prehaja skozi prebavni sistem, kontrolira osem živčno-mišičnih postojank, ki delujejo, kakor električni sistemi na železniških postajah."

"Bolezni malega droba le redkokdaj primerjamo z onimi v želodcu in velikem trebuhu," je nadalje izjavil dr. Mayo. "Z gotovostjo lahko rečemo, da so vegetativne ali nezavedne funkcije, ker starejše, trdnije in bolj organizirane kakor mlajši osrednji živčni sistem."

Pozneje razviti osrednji živčni sistem, čigar glavno ogrodje tvorijo možgani in hrbtenica, je podvržen mnogim čustvenim vplivom, ki jim pravimo psihični ali duševni pojavi.

Kadar postanejo ti vplivi tako močni, da vzkipe in poizkušajo kontrolirati ali nadvladati le gladko delujoči vegetativni sistem, pride do nerednosti in sitnosti.

"Nerednosti, ki so veščalmanj podobne pravim boleznim, se pojavijo," je nadaljeval govornik. "Izkušeni opazovalec ve o njih, da so napačne, ali neupušen in neveden bolnik jih smatra za resnične. V tem tleh uspeh raznih mazadev, ki predočujejo te "boleznini" za resnične. In njihna letev je bogata."

FOSTERJEV SHOD PREPREDEN.

New York, N. Y. (Fed. Press.) — Dne 19. oktobra je hotel imeti delavski obrambni sklad v Newarku, N. J., shod z glavnim govornikom Williamom Z. Fosterjem. Ali lastnik shodne dvorane, kjer bi se imel vršiti shod, je v zadnjem hipu odpovedal dvorano ter tako preprečil še več tednov poprej napovedano zborovanje.

Delavski obrambni svet namerava imeti shod v bližnji bodočnosti. Na nameravajo iti gotove sile za demokratskimi delegati, ki bi bili pripravljene glasovati za Forda. Te načrte mislijo izvesti na jugu, kjer je detroitski tovarnar posebno priljubljen in popularen radi svojega projekta v Musculo Shoals.

KOMPANIJA NAJ PLAČA RAČUN ZA OROŽJE STAVKOLOMCEV!

Hillaboro, Ill. — (Fed. Press.) — Revolverji, katere je kupil tukajšnji šerif Chas. E. Hill in s katerimi je oborožil posebne deputije, ki so šivali imetje American Zinc Co. za časa stavke, ne poljejo na račun davkoplačevalcev okraja Montgomery. Tvrdka, ki je prodala revolverje, je poslala okrajnim uradnikom račun za \$3,300.50, toda uradniki so poslali račun nazaj s pripombo, naj ga plača kompanija.

KAJ ŠE PRIDE V VOJNI ZA OLJE.

Anglijska mornariška baza v Singapuru skrbi Nizozemce, ki imajo oljne vrelce v bližini.

Sydney, N. S. W. — (Federated Press.) — Avstralski biro Federated Pressa je prejel informacije iz dobrih virov, ki pojasnjujejo zakaj Velika Britanija gradi veliko mornariško oporišče v Singapuru, Aziji.

Novica se glasi, da ima Velika Britanija oči na oljnih vrelcih, ki so lastnina Nizozemcev v njihovem delu Vzhodne Indije. Holanci sami so pričeli sumiti, da je njihovo olje v nevarnosti. Stvar ima namreč nekoliko prave zgodovine za seboj, ki v splošnem ni znana. Anglija ima pogodbo s Nizozemsko še izasa dobe, ko je bila zadnja premagana od Francije in ko je izgubila vse svoje kolonije, katere je vodil pogrebila Anglija. Pozneje je Anglija vrnila Holandiji kolonije Vzhodne Indije, obdržala pa je Singapore, Ceylon in Cape Colony. V pogodbi stoji, da ima Anglija prednost na holandsko Vzhodno Indijo, kadarkoli pride Holandija v tak položaj, da ne bo mogla držati te kolonije.

Nizozemska steer se ni v takem položaju, da bi se odrekla Vzhodni Indiji, kije bogata na petroleju, ampak Velika Britanija lahko naredi položaj, zlasti pa danes, ko je olje postalo tako dragocena kost v mednarodni politiki. Zato Angliji grade veliko bazo za bojne ladje v Singapuru.

EVEKNA VLADA NE BO VNEŠALA V NEMŠKE HOMATIJE.

Washington, D. C. — Kakor je prišlo obvestilo iz Bele hiše, se ne bo ameriška vlada prav nič vmešavala v zmedeni politični položaj na Nemškem.

Predsednik Coolidge je dal naznaniti, da se ne bodo Združene države prav nič vmešavale v nemške zadeve, niti ne vplivale na odločitve, kateri bo šlo za obstanek ali pa razpad republikanske vladne oblike na Nemškem.

Politika ameriške vlade se bo ravnala po obveznostih ameriških pogodb. In niti v pogodbi z Nemčijo, niti v historični politiki, ki daje ameriškim odnosom med inozemskimi državi, ni nikakršne obveznosti za vmešavanje v domače homatijske tujih narodov.

To pa še ne pomeni, da bi ne bile Združene države pripravljene pomagati. Ali zasledaj je ameriška vlada uverjena, da ne morejo Združene države storiti ničesar, kar bi kolikič pomagalo in koristilo tej ali oni državi v Evropi ali kod drugod.

Da bi imel razpad v osred. Evropi nesrečen učinek na poravnane dolgov, ki jih tiste države dolgujejo tej deželi, je čisto gotovo. In ameriška vlada se tega popolnoma zaveda, ali nikakor pa ne misli, da ji daje ta nesrečna okoliščina pravico določati tej ali oni inozemski deželi vladno obliko.

TOBAK POVEČA ČLOVEKOVO IZDATNOST ZA PET ODTOTKOV.

Madison, Wis. — Tobak poveča človeško izdatnost za pet odstotkov, je zatrdil profesor za psihologijo na wisconsinški univerzi, H. L. Hull. Profesor je prišel do tega zaključka po triletnem preiskovanju in preučevanju.

Berlin je kapituliral pred Bavarci.

Stresemann je privolil v zahtevo bavarskih monarhistov, da se izpremeni nemška ustava. Komunistična revolva v Hamburgu potlačena. Gibanja bavarskih socialistov za ocepitev Palatinata. Velike gladovne demonstracije v Berlinu. Porenjski separatisti vseli Crefeld po dolgem boju. Separatistično gibanje je vedno bolj krvavo.

Berlin, 25. okt. — Splošna stavka tiskarskih delavcev je izbruhnila v Berlinu. Vsi časopisi so prenehali izhajati. — Stavka pristanišnih delavcev v Hamburgu še traja.

Berlin, 25. okt. — Dr. Zeigner, predsednik saksonske delavske vlade, ki je prišel v Berlin na izredno sejo zveznega sveta, je dejal v intervjuju, da je saksonska vlada dobila 70,000 bučijev pšenice in rži iz Sovjetske Rusije za prehrano delavcev. Nadalje pošiljate iz Rusije pridejo. Zeigner je tudi rekel, da je Saksonska s Thuringijo vred sadnja trdnjava nemške republike. Ena tretjina poročil o "rdečem terorju" na Saksonskem je laž in ostali dve tretjini sta pretirani. Sovjetska Rusija je bila prva, ki je prišla na pomoč saksonskim delavcem.

Berlin, 25. okt. — Komunistična revolva v Hamburgu je bila večerj potlačena. Polcija je s pomočjo zveznih čet in pomorščakov reokupirala poljejske postaje. Komunisti še drže tuptam kako postojanko, toda v splošnem je v mestu mir. Natančne število izgub še ni znano, domneva pa se, da je šlo 300 mrtvih in ranjenih na obeh straneh.

Komunistični izbruhi v Bremen, Stettinu in drugod so tudi bili brez uspeha. Delavci v Bremenu so v tovarnah Vulkan organizirali proletarske sunkovne čete in zasledili tovarne, toda polcija jih je pregnala. Sinoči je priplula torpedovka v bremensko luko in izkrcala patrolje v zaščito pristanišča. V Frankfurtu sta bila dva moča ubita in šest ranjenih.

Berlin, 25. okt. — Stresemannova vlada je večerj kapitulirala pred bavarskimi monarhisti. Na konferenci predsednikov vseh nemških držav je bila sprejeta resolucija, da se revidira weimarska ustava na tak način, da se decentralizira oblast nemške republike in da dobe države večjo avtonomijo. To je zahteval bavarski diktator Kahr. Stresemann je pristal na ta sklep. To pomeni, da se Nemčija deloma vrne k stari ustavi za čas kaiserja in deloma postane rahla zveza držav, ki bodo brez malega neodvisne v notranjih zadevah.

Stresemann je tudi obljubil, da umakne izjemno stanje, oziroma zamenja vojaški karakter istega v civilno stanje kakor hitro bodo dopustile razmere.

Socialisti so silno razkašeni vesled tega sklepa in njihovih trije ministri zdaj nedyomno izstopijo iz vlade. Socialisti so zahtevali, da vlada takoj ostro nastopi proti uporni Bavarski kot je nastopila proti Saksonski, kjer ni nobene nevarnosti za republiko.

Vladni krogi se izgovarjajo, da se je Stresemann moral podati Bavarcem radi komunističnih izbruhov in vesled gibanja socialistov za uvedbo avtonomije v bavarskem Palatinatu.

Berlin, 25. okt. — V bavarskem Palatinatu (zapadni del Bavarske) se je pojavilo gibanje za avtonomno republiko. Na čelu gibanja so socialisti, ki so večerj konferirali z šupanom Kliefootom iz Ludwigsbavenu, bivšim bavarskim ministrom predsednikom Hoffmannom in francoskim generalom Demetom; navzog je bil tud imajor Louis, francoski zastopnik porenjske komisije. Louis je odobril korak za avtonomno republiko Palatinata s pogojem, da Palatinat prevzame del, nemških reparacij in prizna versajsko pogodbo.

Lokalna zbornica je pa zavrgla načrt za ocepitev od Bavarske z izjavo, da nima pravice storiti kaj takega.

(Dolge na 3. strani.)

HOMATIJE V RUMUNJI.

Rumunski fašisti, ki bi se radi poslastili vlade, bobnajo o "moe-kovskih zaroti".

Bukarešt, 23. okt. — Fašistovska organizacija v rumunski armadi je odkrila tajno gibanje za boljševiško revolucijo v Rumuniji. Kakor javljajo časopisi, Gibanje je selo razširjeno tud v armadi in 70 častnikov, ki so vesledil ruškega, ogrskega in rumunškega pokolenja, je bilo aretiranih v raznih posadkah na Sedmograkem, v Bukovini in Besarabiji. Zapletenih je tud veliko število civilistov, med katerimi je mnogo tujcev. Pri aretiranih častnikih so našli tajne uradne dokumente, ukradeno v vladnih arhivih, ki vsebujejo tajne načrte za vojaško pomoč Francije in male entente v slučaju ruske agresivnosti.

V CHICAGU SE UTEGNE VESTI KONVENCIJO OBEH VEČERŠKIH STRANK.

Chicago, Ill. — Čikaško mesto utegne dobiti konvencijo republikanske in demokratske stranke prihodnje leto.

Da bo republikanska konvencija v tem mestu, je gotovo.

Sklad \$100,000 bo spravil demokratsko konvencijo v čikaško mesto.

George Brennan je obvestil v sredo odsek čikaške trgovske zveze, ki mu načeljuje George Hull Porter, da bo demokratska konvencija v Chicagu, če zbere vsoto, ki bo pokrila stroške narodnega komiteja.

Medtem pa se tudi stari New York z vso vneto poteguje za demokratski konklav. Newyorčanje niso samo pripravljene ponuditi tistih \$100,000, nego so pri volji dodati še vrhtega \$150,000.

To je jako privlačen trnek za demokratsko stranko, zakaj demokratski odbor je zatrdil, da ima demokratska stranka še vedno \$120,000 primanjkljaja iz ponoredeone volilne kampanje l. 1920. Sklad v znesku po \$250,000 bi ne zadostoval samo za zabavane demokratskih delegatov, nego bi tud pokrili in izbrisali tisti štiriletni primanjkljaj.

Charles Murphy se z vsami svojimi silami poteguje za to, da bi se demokratska konvencija vršila v New Yorku.

VOJAŠKI BONUS PRIGONO ZOPET IZPLAČEVATI V ŠESTIH DNEH.

Springfield, Ill. — Izplačevanje liliinoiskega vojaškega bonusa se zopet prične okoli 1. novembra, kakor je to naznanil državni blagajnik Oscar Nelson. Bondi v znesku po \$15,000,000 bodo dotikskani in pripravljani za podpis guvernerna Smalls dne 26. oktobra. Ko bodo dostavljeni newyorški tvrdki Guarantee Company, bo denar na razpolago.

NEWYORŠKI SOCIALISTI DOBE TEDNIK.

New York, N. Y. — (Federated Press.) — Socialistična organizacija v New Yorku ustanovi tednik za strankino propagando.

VREME.

Chicago in okolice: V soboto oblačno in mrzlo. Severni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah; najvišja 55, najnižja 44. Solnce izide ob 6:13, zaide ob 6:49.

PROSVETA

CLASLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 Člani plačujejo po dogovoru. Redovniki se ne vračajo.
 Redovniki: Sedmice države (vsega Čilaga) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Čilago \$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na tri mesece, in na iznosovno \$2.50.
 Leden in vasa, bar ino stila v letov:
"PROSVETA"
 2027-28 St. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Advertising rates on agreement.
 Subscriptions: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$2.50, and foreign countries \$4.00 per year.
 MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Detam v obliki n. pr. (Nov. 20-22) poleg valaga imena na srednja pomni da vam je s tem dnem potekla naročila. Polovica je prava, da se vam se ustavi list.

ZAKAJ JE DVOJNA MERA?

Casniki so poročali, da so prijeli nekega Horace Simmonsa, ki je utekel iz jetnišnice v Jolietu, kjer je imel presedeti kazen od enega leta do smrti zaradi ropa. Ko je Simmons ubežal iz jetnišnice, se je posvetil roparstvu, svojem staremu poklicu. Simmons pa ni samo ropar. V letu 1907 je umoril policaja William Mooneyja, za kar je bil obsojen v dosmrtno ječo. Simmons ni kazni prestal, ampak je bil v letu 1917 pomiloščen. Komaj je bil prost, se je udeležil ropa, ko so oropali Sefton Manufacturing kompanijo za denar, ki je služil za izplačilo delavcev.

Simmons je torej navaden kriminalc. Izvršil je umor, a bil je po nekaj letih pomiloščen. Komaj je bil pomiloščen, je zopet ropal.

V državi Illinois je za morilce določena smrtna kazen v kazenskem zakoniku. Mi smo načelni nasprotniki smrtne kazne, ker ne verjamemo, da smrtna kazen poboljšuje ljudi in znižuje število zločinov. Ampak naši nazori o smrtni kazni nam ne branijo staviti vprašanja, zakaj se pravica deli z dvojno mero.

Ako siromak izvrši umor, ki nima prijateljev, je obsojen na smrt in navadno je smrtna kazen izvršena.

Sodišče je obsodilo morilca v dosmrtno ječo, da tako zavaruje človeško družbo pred njegovimi čini. Ta morilec je po nekaj letih pomiloščen, dasiravno je znan kot zločinski značaj.

Kakšni so vplivi, ki učinkujejo, da se pomilostijo taki kriminalci? Ali so mogoče politični stiki tisti ključ, ki odpira vrata zločincem? Ali so drugi stiki tista moč, ki razsipa pomiloščenje notoričnim kriminalcem, da tvorijo vedno nevarnost za mirne ljudi?

Neke sile so tukaj, ki učinkujejo za kulisami, in zadržijo roko pravice, kadar jo je treba zadržati, da ne udari gotove vrste ljudi.

Doživeli smo v Chicagu, da je morilec par dni pred eksekucijo pobegnil iz okrajne ječe in se izgubil, kakor da se je vdrl v tla. Izginil je in ni ga bilo več. Veliki dnevniki so namignili, da je morilec ožji sorodnik nekega škofa, pri katerem ga je policija iskala, pa ga ni dobila.

Ako se smrtna kazen odpravi, naj se odpravi za vse, in ne samo za nekatere, ki imajo denar, da lahko najamejo dobre advokate, da jih branijo. Ako se pomilostijo notorični zločinci, naj se pomilostijo najprvo taki, ki niso zločinci po poklicu, in ne samo taki, za katere so tajne sile na delu, da so par letih zopet prosti, da lahko nadaljujejo svojo rokomavhsko obrt.

Dvojno postopanje pri pomiloščenju zločincev nima drugega učinka, kakor da med ljudstvom peša spoštovanje do zakonov.

RIMSKA CERKEV NE TRPI DRUGE POLEG SEBE V RIMU.

Rimska hierarhija je povedala po ovinkih, da nimajo cerkve razen rimske ničesar iskati v Rimu. Po logiki rimske hierarhije je Rim katoliški in druge cerkve so nepovabljeni gostje, ki naj čimprej zapuste Rim.

Klerikalni listi v Madridu so prinesli oficijelni komunikacije italijanske vlade, ki svari ameriške metodistijske misijonarje, da naj prenehajo s svojimi dobrotvornimi deli v Italiji, posebno naj pa opuste zgradbo svoje univerze. Komunikacije dodaja, da je večina ljudstva v Italiji katoliška in da vlada ne more trpeti kampanje proti glavni veri v deželi.

Komunikacije je najboljša ilustracija rimske klerikalne taktike. Kjer so pripadniki rimske cerkve v namizljeni večini, tam pravijo drugovernikom, da naj poberejo šila in kopita in zapuste deželo. Kjer so pripadniki rimske cerkve v manjšini, tam zahtevajo zase versko svobodo.

Ako bi na pr. kdo priporočal v Združenih državah, da naj se zapro vse farne šole rimske cerkve, tedaj bi bili vsi rimski klerikalci na nogah in bi se sklicevali na ustavo, ki jim daje pravico ustanovljati svojo versko šolo.

V Italiji govore rimski klerikalci drugače. Italija ni na konkordata in tudi rimsko-katoliška cerkev ni priznana kot državna cerkev, ključ temu pa rimski cerkev zahteva zase posebne privilegije.

Res je pa, da ima rimska cerkev med nevednim ljudstvom v Italiji še precej zaslobbe, kajti v Italiji je več kot štirideset odstotkov analfabetov, to je ljudi, ki ne znajo pisati in čitati. Na drugi strani je pa veliko ljudstva, ki noče ničesar slišati o rimski cerkvi, a rimska cerkev jih

vseno šteje za svoje, dasiravno ne hodijo v cerkev in ne izvršujejo cerkvenih obredov in predpisov.

Ako rimska cerkev zdaj zahteva od italijanske fašistske vlade, da prežene ameriške metodiste iz Rima in Italije, je to dokaz, da je rimska cerkev zaveznica in podpornica fašistov, za kar jo fašistska vlada obsipa s posebnimi koncesijami.

Brookhart za priznanje Rusije.

V oktoberski številki žurnala železniških strojevodij je izšel članek senatorja Brookharta, v katerem razpravlja o sedanji vladi delavcev in kmetov v Rusiji ter zahteva priznanje Rusije z vlado karkorina je. Članek se glasi:

V Rusijo sem šel po fakto; v prvi vrsti po fakto glede poljedelstva, pridelka, trga, transportacije in velikih zadržanih distributivnih posredovalnic. Hotel sem videti ogromen poizkus delavcev z vlado, kaj jim gre izpod rok, da vidim, kaj je delavska vlada storila za kmete in če si prizadeva uvesti kmet prednoje razmere ter jih še izboljšati. Fakto v tem pogledu človek težko dobi oddaljen od dešele, in to najmanj s pomočjo narega časopisja. Še v ostali Evropi se redkokje najde oseba, ki ji je znana resnica o Rusiji. V Stokholmu na poti v Rusijo sem srečal korrespondenta za Čikaško Tribuna, ki me je zagotovil, da "vse v Rusiji gre k vrstu", da kmetje vedno sejejo, da so jih uničili silni davki, in so vsak dan pripravljani na revolucijo. In ko sem prišel v Rusijo, sem našel razmere ravno obratno. Vse preveč ameriško ljudstvo naseda lažem nazadnjaških poročevalcev, ki imajo razbolele in nepravilne predsodke, ter ne da bi se prepričali, jih širijo v javnost. Radi tega pa pišem o dejstvih iz Rusije, kot sem jih sam našel ter so resnična.

Največ obiskovalcev Rusije je nastanjenih v posebnem hotelu, kjer jim sovjetske oblasti nudijo svoje tolmače in vodnike. Tam so prilicno dobro pogubeni in sovjetska vlada jim pomaga do vdobnosti v Rusiji v vsakem oziru. Jas pa nisem hotel nikake pomoči od sovjeto in posrežilo se mi je, da res nisem rabil polnoči od ruske vlade. Slučajno sem našel na Ameriško pomožno svežo, katere član imajo izkušnje iz vseh delov Rusije, in tam sem dobil pomoč za proučevanje razmer. Če predno sem šel v Rusijo, jim je trgovski tajnik Združenih držav Hoover naročil, naj mi nudijo pomoč in svojo dolžnost so izvrševali vestno ter radevolje. Poskrbeli so mi avtomobil za potovanje po deželi med kmete, v Minsk, Moskvo, Kijev in Odeso, in preskrbeli so mi tolmače, da sem se lahko pogovarjal s kmeti in vaščani. Prepričan sem, da me imenovani uradniki niso varali in da oni mnogo več vedo o sedanji Rusiji kot katerikoli ujaljen caristični predavatelj, ki potuje po Ameriki in predava o grozodejstvih v Rusiji, samo da bi med ameriškim ljudstvom onečastil sedanjo sovjetsko vlado. Informacije sem dobil od najvišjih avtoritet in iz najboljših in najresničnejših virov.

Če bi bil videl korrespondenta Čikaške Tribune iz Stokholma, bi mu povedal, da nisem nikjer našel lenih kmetov, ki so opustili polje in so nezadovoljni, pač pa bi mu zatrnil, da sem videl nad 2000 milj obdelanega polja v najlepšem redu. Kjerkoli se mimel priliko, sem govoril s kmeti in povsod sem našel srečne in zadovoljne ljudi z najboljšimi nadani izmed vse Evrope. Prosti so, glagujejo lahko pri vsakih volitvah, davki so nizki, niti za polovico tako visoki, kot jih imajo v Ameriki, svoja polja in kočje lahko poljubno uporabljajo, pa jim ni treba plačevati nikake najemnine. Njih največje stremeljenje je po izobrazbi. Tako ukaželjnih ljudi se nisem videl. Če upoštevamo, da je v Rusiji 90 odstotkov kmetov in osem odstotkov delavcev si lahko mislimo, da ta dejstva bodo v veliko pomoč k stabiliziranju sedanje vlade.

Ruski kmetje soglašajo s sedanjo vlado, podpirajo sovjete in so navdušeni glede prihodnosti. Politika sovjeto jim ugaja in prav kakor so zadovoljni s novim sistemom, so zadovoljni s novim obdobjem. Če naprej so bili kmetje prepričani o dobri letini tega leta, vedeli so, da bo precej pridelka lahko izvoznega in tako so tudi še naprej nekateri prodali pretekletni zadnjega pridelka. Kakor hitro je bilo zito spravljeno, so se pojavili na postajah veliki vlaki z naloženim žitom. S kmetov so hitro odpramili žito v mesto in od tam zadržuje dalje v tujino. Računajo, da je letošnji prebitok pri-

delka značil nad pet milijonov ton. Petnajst ladij je pričelo izvažati žito iz pristanišč na Krimu in v Odesi.

V Moakvi sem videl ogromne priprave za veliko razstavo poljedelcev. To je ogromen prostor, večji kakor katerikoli razstavišni prostor v Ameriki. Poleg razstavišča za kmete iz raznih provinc sovjetske Rusije je drugo razstavišče s poslopji, ki pokriva 14 akrov. Tam je razstavišče inozemstva. Na razstavišču sta v mali obliki izdelani dve kmetijski ruski vasi. Ene predstavlja, kako so gradili vasi in kočje pred vojno med carskim režimom, in druga predstavlja moderno urejeno vas z udobnimi stanovanji in izpopoljenimi gospodarskimi poslopji, kot jih grade danes. Razdrapani vasi in silno borna stanovanja, kot so jih pokazali na razstavišču, so resnična, saj prilika sem imel videti vse ubožstvo ruskih kočij, ki so še ostale po revoluciji. Tako je tudi resnična druga ministura o modernizaciji hiš, katere zdaj grade vsepovsod. V vsakem kraju sem videl nova hiše in gospodarska poslopja, samo ne v južnem delu, ki je bil strašno prizadet valed suše in lakote ter je tako zostal. Z lastnimi očmi sem videl toliko napredka, kot ga ni bilo izvršeno pod carizmom v dobi tisoč let.

Obiskal sem poljedelci kolegij, nekaj milj oddaljen iz Moakve, ki ga vodi profesor Williams iz Amerike, star mož, ki živi tam že 40 let. Yehus profesorjev je ostala tam še izza revolucije. Veliki kosi sveta služijo temu kolegiju za polizkomo obdelovanje in učenje. Uče se tam praktično in teoretično. V knjižnici kolegija sem videl mnogo dobrih strokovnih revij iz Amerike, poleg njih pa prevode v ruščini. Edina nadloga v kolegiju je, da manjka prostora velikemu številu učencev, ki prihajajo tja iz celotne pouka. Pred revolucijo ni bilo nikdar v tem kolegiju več kot 3000 dijakov, zdaj jih je 5000. Še 11 drugih poljedelških šol je v Rusiji, vsaka z več tisoč dijakov.

Železnice so v dobrem stanju, vlaki prihajajo na postaje pravočasno, ter tudi postrežba in prehrana na vlakih je dobra. Zlasti v vojnih okrajih sem našel mnogo novih železnic. Povedali so mi, da po 90 odstotkih vsaj prog je zdaj promet. Zgradili so tudi prve lokomotivne tovarne, katerih prej ni bilo.

Versko vprašanje je bilo edino, ki je ogrožalo stalitve sovjetske vlade potem, ko so bile potlačene vse protirevolucije. A perče vprašanje je bilo rešeno, ko je bila ločena cerkev od države in od izobrazbe. To odločitev je sprejela velika večina duhovščine s odobravanjem, katere se je priključila novi "živi cerkvi". Razne sekte pravoslavnih, metodistov, baptistov in kvakerjev so pričele z gibanjem s splošno rusko "živo cerkvi". Sovjetska vlada je protiverska, ne prizna nikakega verskega programa, vendar pusti raznim sektam proste roke. Da se vlada ne meša v zadeve raznih verskih sekt, je gotovo zanjo še najboljša.

Kolikor časa sem bil v Rusiji, nisem slišal o nikakem drugem neredu, kot da so nekje silkovali ropali vlak.

Volitve v Rusiji so za vse crake. Može in žene, vsi smejo voliti — razen caristov nekaterih intelektualcev in uslužbencev delavstva. Komunistem kakoršen je bil prišel, je mrtev. Komunistem pa je nadomestilo združništvo, katero se je povečalo izza revolucije na petkrat toliko obsebnost, kot je bilo pred revolucijo.

Nikdo se ne sgraja radi revolucije, čeprav je bila krvava, kajti vsak živi v prepričanju, da je moral priti in je carizem moral biti zatrt. Sedanja vlada je delavska, čeprav vsak dan narašča v nji število zastopnikov poljedelcev. To združuje vse ljudstvo. Armado tvorijo kmetje in delavec. Še nikdar ni bila armada tako popularna kot je danes. Vse razsodbe so zdaj vršene na regularnih sodiših, proti kmetom in delavcem razsodajo kolikor mogoče milo, proti caristom pa ne. Včasih se celo prestrogi s poslednjimi. Na vse načine si vlada prizadeva, da bi izobrazilo ljudstvo, samo caristov ne. Po vsem tem mislim, da bodo morali njih nastopanje bolj prilagoditi, kakor smo se prilagodili mi s 12. amendentom.

Meteoriti.

Ameriški zdravniki, ki te dni zborujejo v Chicagu, pravijo, da se je povprečno število življenj podaljšalo za deset let. K temu je pripomogla zdravniška veda, ki je obvladala mnoge bolezni, zatela razne epidemije in dosegla saj deloma sanitarnične razmeze v mestih.

Bili so časi, ko je človek povprečno živel 30 let. To je bilo v blaženem srednjem veku, v tistem veku, v katerem je vladala sveta cerkev. — v tistem veku, v katerem je tako pošeljnostjo gledajo nazadnjaki Kazimirove sorte —, ko je bilo zdravništvo še toliko kot žarovništvo. Petdesetletni ljudje so bili takrat redka prikazen, in kjer so bili, so bili sivi starci. V največjih mestih je tekla gnojnicapo ulicah in vsak čas se je pojavila kuga, ki je neumljeno klala. Kugo so pa "pobjali" s tem, da so marširali na božja pota, zidali kapelice in poljubovali nesmažne lesene, kamnite ali kovinske sohe. Taka je bila kultura v blaženih časih.

Čudež je bil, da ni število Evrope takrat dokraja izumrlo.

Ko bodo na svetu premagane in popolnoma zatrite vse bolezni in ko bodo socialne in ekonomske razmere urejene tako, da bo vsakdanje tri ali štiriurno delo zabava, in ko bodo telesne neugode reducirane na minimum, bo povprečno človeško življenje trajalo sto let in dvestoletni možje in žene ne bodo nobena redkost.

Ampak zdravništvo samo ne doseže tega. Prej je treba ozdraviti človeško družbo, ki trpi na raku kapitalizma in čitiki praznovanja. To operacijo izvrše socialisti.

Dr. Crille iz Cleavelanda, ki je tudi na zboru zdravnikov, je poročal, da je telo človeka sestavljeno iz 26 bilijonov ultramikroskopskih (dočela nevidnih), mokrih električnih celic. Vsaka celica je baterija z dvema poloma, pozitivnim in negativnim, in vsaka skupina celic ima več ali manj pozitivne ali negativne električne energije. Celice, ki sestavljajo možgane, so najbolj pozitivne, one pa, ki sestavljajo jetra, so najbolj negativne. Človek živi toliko časa, dokler je razlika med višoto pozitivne in negativne ener-

gije; kakor hitro se pa ta razlika izenači, tedaj pride smrt.
 Dr. Crille se je morda usteli za več ali manj bilijonov celic, kar pa na bistvu ne izpremeni prav nič. On ni prvi, ki je dognal, da so vsa organska in neorganska telesa na svetu in v vsesirju sestavi celice ali stanje, sistemi atomov in elektronov. Čudovit stroj je človek s svojimi biljonskimi električnimi baterijami! Še čudovitejši je pa njegov um — tudi del te energije — ki počasi vse to odkriva in spoznava.

"Fifty-fifty" ti ni neznan fraza, prijatelj. Po naše je to "pedeset-pedeset", kar znači pol in pol. Kadar hoče kdo imeti kompromis, pa pravi: "Naredimo fifty-fifty". Naredimo pol in pol; dajmo vsak polovico. V drugem smislu: stvar je tako urejena, da ima vsaka stranka polovico interesev.

Zdaj je v teku agitacija — pravzaprav trajna — že dolgo pod različnimi imeni dobrih in pobožnih ljudi, ki bi radi pridobili kapitaliste in delavce za "fifty-fifty"; to se pravi, delavci in kapitalisti naj se pobratijo in delijo svoje interese pol in pol, da bo enkrat konec večnega kavsjanja.

Kako bi izgledal ta "fifty-fifty" v uniji delavcev in kapitalistov, nam lahko pokaže aledeča dogodbica, katero je zapisal Carl Brannin:

Bilo je za časa vojne, ko je prišel zvezni mešni inšpektor v mesnico nekega mesta na vzhodu. Takrat so mesarji navdušeno pobijali konje, saj in drugo urho in jo pročevali kot nadomestilo za govedino in svinjino. Uradnik vzame klobaso in vpraša mesarja: "Iz česa je ta klobasa?"

"Iz konjetine in sajčetine," odgovori mesar.

"Koliko vsakega?"

"Fifty-fifty."

"Kakšen vražji fifty-fifty! V tej klobasi je čisto konjsko meso!" zavrne inšpektor mesarja.

"Fifty-fifty, pravim," vztraja mesar. "En konj in en zajec — ali ni to fifty-fifty?"

Nekateri slovenski listi v Ameriki, ki hočejo biti resni, so saj smešni. Pričeva "Ameriška-Domovina", ki je štirikrat izpremenila ime in sedemkrat načela, pa ni dosegla niti tega štadija. Smatrali so more le za uničevanje papirja in tiskarskega črnila.

K. T. B.

Komunistične propagande proti Združenim državam ni in je tudi nikdar ni bilo niti za desetino toliko, kolikor je vplilo naše časopisje. Vsa Rus, ki sem ga srečal, je izrazil najgloblje prijateljstvo napram Ameriki — od Trockija doli do najnižjega kmeta. Nikakega vzroka nimamo, da bi smatrali ono izražanje prijateljstva za nesikreno.

Razmere, kakoršne so danes v Rusiji, se mogoče spreminijo samo na dva načina: ali ostanejo kot so pod sovjetsko vlado, ali pride zopet carizem ali kaos. Sovjetska vlada je mnogokrat boljša kot caristična, katero smo priznali pred 140 leti, je tudi mnogo boljša kot krivolona turška, ki je tako dolgo morila kristjane, pa smo jo vseeno priznali. Saj priznanje vlade še ne pomeni, da odobravamo nje čine. Če bi se sklicevali na čine, tedaj moramo takoj vzeti priznanje precejšnjemu številu drugih držav. Poleg vsega drugega je drug zelo važen argument za priznanje Rusije, namreč, da s pomočjo istega pripradimo svetovni nepokoj in zagotovimo svetu prosperiteto. K sklepu navdušimo šo to, če bočemo povzeti kake korake proti ali v prid Rusiji, da se predvsem prepričamo z dejstvi. Prepričajmo se še enkrat nepristransko in potem sodimo.

Mednarodna izseliška konferenca.

New York. (Jugoslavanski oddelek F. L. I. S.). — Italijanska vlada je naprosila vlade glavnih držav za izseljevanje in priseljevanje, da bi poslane svoje zastopnike na mednarodno konferenco, ki naj se vrši v Rimu tekom meseca marca prihajajočega leta. Mnogo vlad, vsehvil Združene države, Brazil, Argentino in one dežele, ki so že zastopane v stalnem mednarodnem odboru emigracijskih držav, je že sklenilo, da se vdeležijo te konferenec. V isti bodo strokovnjaki interesiranih držav pretresovali vprašanja, ki so v zvezi z izseljevanjem oziroma priseljevanjem.

Italijanska vlada je v svojem počivju poudarila, da se je le med-

narodna delavska organizacija, ki spada pod ligo narodov, pečala z vprašanji izseljevanja in priseljevanja, ali da vse države ne spadajo k tej organizaciji in da delovanje iste predpostavlja dolge in resne priprave, kar zakasnjuje praktično izvedenje. Italijanska vlada misli zato, da bi taka mednarodna konferenca nudila koristna navdila za mednarodno regulacijo priseljskih vprašanj.

Delovanje konference bo tehnična, ne diplomatska značaja. Ne pride do podpisa nikake skupne mednarodne pogodbe, ampak konference bo vpravičena svetovati načela za mednarodne pogodbe o iseljevanju oziroma priseljevanju. Konferenca se nikakor ne bo vmečevala v notrno zakonodajo posameznih držav, ampak bo pretresovala načela in načine delovanja med priseljskimi in izseljskimi oblastmi posameznih držav.

Mednarodni delavski urad je bil obveščan, da je namen povabiti tudi to organizacijo k skupnim proučevanjem.

NADUHA IN ZMRLECA OZDRAVLJIVI Z NOŽEM.

Chicago, Ill. — Naduha in mrlica, ki delata tolikim milijonom Američanov zelo večje pregljvice, se dasta sedaj ozdraviti z medicinami in nožem.

Člani Ameriškega kirurškega kolegija, ki so sedaj tuvaj na svoji letni konvenciji, so obiskali bolnišnico Henrotin ter položili pečat na uspeh v zdravljenju omenjenih dveh bolezni z nožem. Dr. Burton Hazeltine in dr. A. W. La Forge sta ozdravila kakih dvanajst bolnikov na ta način.

PIŠMA NA POŠTI

v Chicagu imajo rojaki: Prastil Otton, št. 4592, Joe Dominich, št. 922, Mr. Godec, št. 938, Viktor Kucan, št. 980, Mrs. Rudolf Kuno, št. 981, Juraj Paleč, št. 995, Peter Pečkar, št. 996 in Rupnik Mrs. Stara, št. 1007. Pišma dobiti na glavni pošti v veži z Adams ceste. Posrejte tekočo številko in kraj, ožid pisno pričakujete.

Delavske novice.

Razne vesti.

USPEVANJE DELAVSKER BANKE

Apel za združitve vseh strank s Federativno farmersko delavsko stranko.

Johnston City, Ill. — (Izvirno poročilo. Jacob Kopsch.) — Dve leti že nisem član nobene politične stranke in ne naročnik na noben politični list. To je valed tega, ker se razne politične stranke napadajo med seboj. Voditelji ene stranke napadajo druge in voditelji druge stranke napadajo prve. Kako naj delavec ve, katera stranka je prava.

Na konvenciji delavskih političnih strank v Chicago od dne 3. do 5. julija ni bila največja socialistična stranka. Povabljeni so bili vse stranke, da pomagajo graditi edinstveno stranko, kakor so kapitalisti edini proti delavstvu. Na isti konvenciji je bila ustanovljena Federativna farmersko delavska stranka, v kateri je treba, da se združimo vsi vsaj začasno v enega boja. Dolžnost vsake stranke je, da se priključi tej skupni organizaciji delavcev in farmerjev, da ne bo tako kot leta 1920, ko volilce še zadnji dan pred volitvami ni vedel, komu bi dal svoj glas.

Pri zadnjih volitvah vem za slučaj, ko je mož volil za delavsko stranko, žena pa za socialistično. Pocepšenost strancij je temu kriva. Pri združenju raznih političnih strank in strancij so zli, da je ravnotako kot se je pokazalo pri združenju slovenskih podpornih organizacij.

(Federated Press.)

Brezposelnost v Kaliforniji.

Sacramento, Cal. — Težka zima čaka delavce v Kaliforniji. Kakor poroča državni delavski komisar Matthewson, so je število zaposlenih delavcev zelo znižalo zadnji mesec. Brezposelnost je vedno večja.

Mooney je delegat svoje unije za tri leta.

San Quentin, Calif. — Tom Mooney, ki se nahaja v tukajšnji jezniknici do smrti, je bil, te dni informiran, da ga je mednarodna unija litarjev, katere član je bil 21 let, izvolila na svoji zadnji konvenciji v Clevelandu za delegata na vseh konvencijah. Ameriške delavske federacije v prihodnjih trih letih.

Na konvenciji je bila tudi sprejeta resolucija, ki bo osebno izročena kalifornijskemu guvernerju Richardsonu, zahtevajoča, da guverner brezpopojno pomilosti Mooneya. Unija je dovolila \$1000 za pravne stroške.

Lepe razmere v Fordovi tovarni.

New Orleans, La. — Nad vodom tukajšnje Fordove avtomobilke tovarne, v kateri unija ni priznana in v kateri je upoštevna smet Louisiana, je napla s sledečim besedilom: "Mi bomo dobri z vami, ako boste vi dobri z nami." Policija je dobila poročila, da delavci v tej tovarni krajejo dele avtomobilov. Nekaj starih delavcev je bilo zasadenih in odslovljenih. Odslovljenici se izgovarjajo, da je vpridlo sedanje dragine ne-mogoče ekzistirati ob nizki mezdji, ki jo plačuje Ford v New Orleansu.

Rudarji pomagajo telefonistkam.

Sullivan, Ind. — V tem mestu so zastavale telefonistke, ki so bile zelo slabo plačane. Družba je najela stavkokazice. Centralna delavska unija je prisločila stavkaricam na pomoč. Delavci so odpovedali rabe telefona. Ker pa družba le ni hotela odnehati, so pridružili še rudarji v okolici, kamor sega telefonski sistem trmoglave Bell kompanije. Rudarji so organizirali kampanjo proti skrbnjam v telefonskih centralah. Vsak čas rudar sname slušalo, in ko za skrbnjam vpraša za številko, jo rudar ošteje, ker si noče iskati boljšega dela, nato pa obesi slušalo.

Kampanja rudarjev je pršla družbi do živca. Zatekla se je na sodišče in glasoviti sodnik Anderson v Indianapolis je izdal prepoved. Rudarjem in drugim organiziranim delavcem je prepovedano na kakršenkoli na in nagajati stavkokazicam telefonistkam. Razprava o "indžunkšnu" se vrši 29. oktobra v Indianapolisu.

Edino letalo bolgarske armade izgubljeno.

Sofija, Bolgarija, 25. okt. — Edino bojno letalo, katerega je Bolgarija smela obdržati, ko je sklenila mir z entento, je bilovdanes uničeno, ko je padlo na tla na avstrijskem polju blizu Sofije. Dva častnika, ki sta bila na letalu, sta se ubila.

ZELEZNIČARJI NAPERILI TOŽBO PROTI PENNSYLVANSKI ZELEZNICI.

New York, N. Y. (Fed. Press.) — Stavkujoči uslužbenci po delavnicah pennsylvanske železniške družbe so vložili tožbo proti kompaniji na zveznem sodišču v Pennsylvaniji. V njej dolže kompanijo, da se ne ravna po ukrepih zveznega železniškega odbora, ter zahtevajo odškodnino v znesku po \$15,000,000 za pretirano nizke mezde od julija 1921 sem. Tako je naznanil delavski zastopnik Morris Hillquit.

Tožba se naslanja na prevoznik akt iz l. 1920, ki je boljše poznan pod imenom Esch-Cumminsova zvezta. Ta je naredila konec zvezni kontroli nad železnicami, in ena njenih določb zahteva konferenčno poravnanje sporov med železniškimi kompanijami in železničarji. S to določbo hoče vlada preprečiti ukinjenje železniškega obratovanja. Sodno prepoved zoper Pennsylvansko železniško družbo išče sistemova federacija šte. 90, ki je prvotna stavkarska organizacija. Z njo se ne mara železniška kompanija pogajati, odkar so delavci pred dvema letoma odločili delo po železniških delavnicah.

"Kulminacija hudega spora med vodstvom pennsylvanske železniške kompanije in mehaničnimi uslužbeni, spora, ki traja že več kakor dve leti, je v tem, da je zvezni železniški delavski odbor javno-ohodil železniško politiko, in pa v tem, da ni maral pokojni predsednik Harding potovati na zapad na vlaku pennsylvanske kompanije," pravi Hillquit.

Kakor trdi Hillquit, ima delavski odbor popolno sodno oblast v reševanju sporov med železničarji in železnicami. Nadalje je pooblaščen razsojati v zadevah glede na mezde in delavske razmere. Ali prevoznik akt pa ne vsebuje nobene določbe, po kateri bi mogel omenjeni delavski odbor tudi uveljaviti svoje ukrepe, in najvišje zvezno sodišče je dejalo v tem oziru: "Takih ukrepov se ne da uveljaviti s procesom. Njih edina odobritve je sila javnega mnenja, popolna pravilnost v zaključkih, podprta z uradnim prestičem delavskega odbora in pa popolna objava kršitve takih ukrepov od strani te ali one stranke; zapletene v dotično zadevo."

FORDOVI KLUBI SKLIČUJEJO POLITIČNO KONFERENCO.

Detroit, Mich. — Ustanovitev nove narodne politične stranke s Henry Fordom na čelu bo edinstvena na organizacijski konferenci Fordovih klubov, ki se bo vršila v tem mestu dne 12., 13. in 14. decembra.

Za sklicanje politične stranke so se odločili Fordovi klubi na seji, ki se je vršila v ponedeljek zvečer. Konferenca bo, kakor pravi voditelj tega gibanja, najbrž določila kraj in čas za konvencijo, na kateri bodo postavili kandidata svoje politične stranke.

Kronberg, ki je tajnik dearbornskega Fordovega kluba, meni, da je sedaj kakih 300 ali 400 Fordovih klubov kirom Združenih držav. Konferenca se ydeleži gotovo do 3,000 delegatov in obiskovalcev. Konferenca se bo vršila v auditoriju v Dearbornu, kjer je dom Henry Forda.

"Pred petimi leti so bili narodni domoljubi pozvani pod orožje, da rešijo svetu demokracijo," pravi proklamacija. "In sedaj je prišel čas za drugi poziv patrijotov te dežele, da rešijo demokracijo Združenim državam."

Najhitrejši vlak na svetu padel iz tira.

Pariz, 25. okt. — Najhitrejši vlak na svetu, ki povprečno vozi 72 milj na ur, je večeraj škobil iz tira v Boulognu. Lokomotiva se je preklenila in 14 vozov je zapustilo tračnice. Nekaj londonških potnikov je bilo lahko ranjenih.

Socialisti napredovali pri volitvah v Avstriji.

Dunaj, 25. okt. — Socialisti in kršanski socialci so napredovali z glasovi in mandati pri volitvah za nov parlament, ki so se vršile zadnje nedelje. Nekiki nacionalisti so poraženi. Volitve so bile mirne, izvezmli v Inomostu na Tirolskem, kjer je bila najdena bomba v dvorani, v kateri so zborovali socialisti. Monarhisti so obdolženi, da so zanesli bombe v dvorano.

Četa kitajskih roparjev, ki je v Honanu napadla vlak z inozemskimi potniki, ni imela toplot takega uspeha kakor pri zmanem napadu v zadnjem maju, ko je bilo ujetih 15 inozemcev, katere so potem morali odkupiti. Napad je bil izvršen v asedi, toda vojaška straža, ki je bila na vlaku, se je spustila v boj z banditi in jih odbila. Vlak je imel precej zamude.

Nemška nota reparacijski komisiji.

Pariz, 25. okt. — Stresemann je poslal noto reparacijski komisiji, v kateri prosil, naj komisija ponovno dožene koliko je Nemčija v stanju plačati in naj dovolj nemški vladi, da pojasni najnovije ukrepe glede stabiliziranja nemške valute. Nota se dalje glasi, da Nemčija absolutno ne more nadaljevati s plačili, ki so prenehala z zadnjem januarju, radi ekonomskega in finančnega padea dežele valed okupacije Poruharja in ker je marka padla na ničlo.

Reparacijska komisija se bo bavila z nemško noto v petek.

Dopisnica s 17,450 besedami.

Banjni blagajnik v Nimesu na Francoskem je dosegel rekord s poštno dopisnico. Na zadnje stran dopisnice je napisal 203 vrste, ki vsebujejo 17,450 besed, torej toliko, kot bi lahko s njimi napolnili dve strani srednjega časopisa. Prejanski rekord je dosegel M. Prout, ki je napisal na stran dopisnice 12,500 besed.

Pisava je tako mikroskopska, da nihče ni verjel, da je pisana z roko, temveč je bil vsak prepričan, da je fotografirani posnetek večjega rokopisa. Dvom pa je rešil Pa-sterjev zaveč, kateremu je bila dopisnica poslana in je dognal z mikroskopom, da je bila dopisnica napisana s peresom.

BERLIN JE KAPITULIRAL PRED BAVARCI.

(Nadaljevanje s prve strani.)

Duesseldorf, Porenje, 25. okt. — Separatisti so večeraj vzeli Crefeld, katerega so oblegali 19 ur. Mestna policija, okrog 300 moš, se je zaprla v neko poslopje in vso noč med torkom in sredo ter do dveh popoldne odbijala separatiste, dokler ni policajem pošel zadnji strelni naboj. Trikrat so separatisti naskočili poslopje bjer uspeha. Končno so se policaji podali s pogojem, da izroče orožje Belgijcem. Na vsaki strani sta bila ubita dva moža in osem separatistov je bilo ranjenih. Kroglja je ubila tudi nekoga dečka, ki je tekel po ulici. Župan Johannson je vztrajal pri zadnjega. Njegova hči Hilda ga je prosila, naj se poda, da ne bo tekla nemška kri, toda župan je odgovoril: "Jaz sem najprej oče

mešta in potem šele oče svojih otrok."

Kakor kaže, bo poteklo 26. precej krvi, predno bodo separatisti gospodarji vsega Porenja. Ljut odpora je na vseh straneh, toda Francozi in Belgijci — čeprav naglašajo svojo "neutrlnost" — pomagajo na razne svite naših stonitij odpor.

Največ odpora nudijo komunisti, ki so pričeli na splošno oboroževati delavce in napadati separatiste. Tako so komunisti večeraj poslali separatiste iz Muenchen-Gladbacha, toda potneje so belgijske vojaške oblasti ujele 250 oboroženih komunistov ter jim pobrale orožje. Velika četa separatistov se danes pripravlja za napad na Hanburn, ki je veliko komunistično središče. V Duesseldorf je prišla vest, da prihaja sem 4000 separatistov.

Večina prebivalcev v Porenju je katoliške vere in klerikalna ali takozvana centralistična stranka ima tukaj velik vpliv. Klerikalni voditelji izjavljajo, da bodo zaenkrat nevtrlni.

Is Berlina poročajo, da je Stresemannova vlada pripravljena dati Porenčanom avtonomijo.

Berlin, 25. okt. — Velike množice delavcev se so smeli sčile pred mestno hišo v Berlinu. Demonstracije so bile mirne, naređile pa so globok vtis. Demonstrantje, med katerimi je bilo mnogo žensk, so enostavno ponavljali in ponavljali v bolestnem tonu besede: "Glad — glad — glad — dajte nam jesti!"

Kruh danes stane devet milijard mark hlebček.

Vojaški diktator in vojni minister Dr. Gessler je večeraj zopet ustavil komunistično glasilo "Die Rote Fahne". Unija tiskarskih delavcev je zagrožila, da štrajkom ustavi vse druge liste, ako ne bo komunističnemu listu dovoljeno listiti.

Politična akcija je potrebna.

Glencoe, O. — (Anton Garden.) Kampanja za in proti sprejemu predloženega zakona za starostno zavarovalnino ter amandament k odškodninskemu zakonu je v polnem zamahu po državi Ohijo. Oboje namreč pride s splošnim glasovanjem pred volilce dne 6. novembra.

Kadar se delavcem vidi potreba po kakem novem zakonu, ga navadno sami izdelamo in predložimo državni legislaturi v sprejetje. Če ga ta zavrne ali pusti umreti naravne smrti, kar so navadno zgodi, ga vzamemo sami v reke in storimo kar hočemo; če se nam zdi vredno, ga sprejememo, ali zavrnemo. Odvisno je od tega, katera stranka ima več denarja, da širi propagando — delavci ali bankirji. Politične stranke pa nimamo, da bi izvolili svoje poslance v legislaturo. O socializmu se zdi, kot bi ne hoteli nič slišati.

Kljub temu je ohijski odškodninski zakon na glasu kot najboljši. Ako bo predlagani amandament na splošnem glasovanju dne 6. novembra sprejet, bo spremljen takole:

V slučaju nezgode po delodajalčevi krivdi se bo odškodnina zvišala v kateremkoli razredu od 15 do 50 odstotkov, katero trpi odgovorni delodajalec. Zadnji bo pa izvizet od sodniškega postopanja od strani poškodovane osebe ali njegovih dedičev ali pa zavarovalniških družb. Industrijalni odškodninski komisiji je naloženo ustanoviti poseben biro za preiskovanje industrijalnih nezdog, naslednjih bolezni in varnostnih naprav v industriji.

Še bolj važen kot gornji amandament je zakon za starostno zavarovanje. Oseba, ki bo vložila prošnjo za prejemanje starostne penzije, mora biti stara 65 let, 15 let ameriški državljan in 15 let bivati v Ohiju. (Skupna odsotnost dveh let izven države je dovoljena.) Biti mora dobrega moralnega značaja. V teku deset let pred vložitvijo prošnje za prejemanje podpore ne kaznovana z zaporom, ki bi presegal štiri mesece. Oseba, ki pred vložitvijo prošnje prejema ljudske miloščine, je profesionalen "tramp" ali berač, ni upravičena do podpore.

Poleg tega prošlee ne sme imeti več kot \$350 skupnih letnih dohodkov in ne skupnega premoženja v vrednosti več kot \$2500. Od skupnih letnih dohodkov so izvezti vsi dohodki, ki jih pošlee prejema v obliki podpore od podpornih ali strokovnih organizacij ali zavarovalniških družb.

V slučaju, da prošlee lastuje posestvo, na primer hišo v vrednosti na \$2500 ter želi starostno pen-

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Iskorp. 17. Junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-39 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODBEK:
Predsednik Vincent Calihar, podpredsednik Andrew Vidrieh, R. F. D. 7, Box 51, Johnston, Pa., tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišnično-oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, uredebi glasila Joka Zavarjak, upravitelj glasila Filip Gedin.

FOROTNI ODBEK:
John Underwood, predsednik, 407 W. May St., Springfield, Ill., Mesin, Zelenkar, Box 276, Harberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Elm, Minn., John Terrell, Box 22, Hendersonville, Pa., John Grotch, 616 W. May St., Springfield, Ill.

SOLNIŠKI ODBEK:
VSA Novak, predsednik, 2657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

OSREDNJE OKROZJE: Blas Novak, predsednik, 2657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROZJE: Jacob Ambroski, Box 266, Moon, Run, Pa., John Grotch, 14621 Popper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROZJE: Anton Sular, Box 104, Green, Kans., za jugovzhod. Max Mark, Box 106, Buhl, Minn., za severozhod. Miha Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbori:
Frank Zaht, predsednik, 3639 W. 35th St., Chicago, Ill., Frank Semrak, 3317 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sittler, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:
Predsednik Frank Alot, 3124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill., Jolko Ovan, 2639 W. 25th St., Chicago, Ill., Jas. Škib, 8404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI IZDAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZOR!—Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v javnem uradu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se naslanjajo na posla gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolnišče tajništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
DEJAVNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvršilnega odbora in jednote volijo se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Vse prijatke glede poslovanja v gl. izvršilnem odboru se naj pošiljajo Frank Zahtu, predsedniku nadzornega odbora, njegov naslov je spodaj.
Vsi prijatki na gl. upravni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. May St., Springfield, Ill.
Vsi dopisli na drugi splošni, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

zijo, prepusti posestvo državi, na kar mu država zagotovi prsto stanovanje do smrti, ter ako je poročen, zapuščni ženi ali možu, kakor nanese slučaj. (Žena je upravičena do ravnoste penzije kot mož.) Po smrti obeh država proda posestvo in od skupljene vsote povrne državni blagajni vsoto, ki je bila izplačana osebni, preostanek pa razdeli dedičem.

Letna penzija znaša \$350 na osebo.

To so glavni izdripi iz obeh predlogov. Marsikateremu volilcu, ki se zaveda potrebe takih zakonov se mogoče ta dva predloga ne zdita preveč idealna. Zaponutni si moramo, da ni postava, s katero bi se popolnoma strinjali vsak poidelec. Je pač težkoča doseči za delavstvo koristne zakone v kapitalistični državi, zlasti kjer je delavstvo politično popolnoma indiforentno ter se ne zaveda svojih interesov.

Ko bo delavstvo politično toliko zrelo, da bo imelo svoje poslance v zakonodajnih zbornicah, bo šele smelo pričakovati idealnih zakonov, ako so zakoni sploh idealni. Volilci v Ohiju vsi na volilce dne 6. novembra in glasujmo za oba predloga.

POZOR BOJAKI V KANSASU!

Obištnstvu naznanjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Ujjudno se pripravim za izdelovanje novih oblek po smerni cen. Popraviljam, likam in čistim tudi stare obleke po smerni cen. Predno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovije vzorce iz late volne in moje cene. Za obilni obisk se pripravim Vaš: Frank Ernošnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Domache prekajene KLOBASE

Zopet delam in raspolijam fine s česnovim okusom doma nastajene in prekajene fine klobase po vsi Ameriki. Sedaj so boljše kot se hile le kodaj praj Jamela vsako polijalove, da so klobase v resnici izvrstne, prava delikatesa. Sim ved jih jeste; tembolj se vam bodo dopadli. Denar vrnem dragevolje vsakomur, ki mi dokazne da klobase niso to, kar jih opisujem. Moje česnovogovogokusa klobase in kislje zelje po sploh vsako pedenku hita. Ali se vam na rodu usta po taki menalji? Pišite takoj in se pripravite, kot se jih je že tisoče drugih mojih zadovoljnih odjemalcev. Ker hočem, da bodo moj fin izdelek v vsaki slovenski naselbini, dam popust onemu, ki me hoče zastopati, bodisi možki ali ženska. Pošiljam jih od 5 funtov naprej. Cena 35c za en funt. Politino plača vsak sam. Denar se pošlje z naročnino. Pišite ime in naslov razločno in vaš bližnji ekspres urad.

JOSEPH LESKOVAR,
610-14th Street,
Madison, Wis.

VABILO NA VESELICO

katero priredi

DRUŠTVO "GORENJC" ŠT. 104 S. S. P. Z.

v nedeljo dne 4. novembra, 1923,

v Mozart dvorani na 1536 Clybourne Ave., blizu Halsted st., v Chicago, Ill.

Začetek veselice ob 8 uri popoldne.

VSTOPNINA 25c za osebo.

Ujjudno vabimo vsa cenjena društva, rokaje in rokajnice iz Chicago in okolice, da se v obilnem številu od-ide naše zabave. Igrala boje izvrstna Tamburkaška godba. Za vnastransko točno in zabavo potrebno bodo najboljše okarbijeno. Torej na evidenčni list zabavi dne 4. nov. Vah!

ODBOE.

